

Бүгү чурттарның пролетарийлери, каттыжыңар!

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди
Совединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 134 (10119)

1976 чылдың июнь 5, суббота

1925 чылда
үлдөөлөттүгөн

Өргөө
2 көд.

ЧАЙЛАГЛАРЖЕ

Чайның башкы айы—көк хөлбөейниң, сүт-саан элбеп, чылыг дүшкөн үе. Чылдың бо магалыг үе-зиниң чөп ажылаанын баштап мал бажын өстүрери, семиртири болгаш оок продуктулуун бедидери—планнинг онаалдары болгаш социалист ху-дээлгелерни күөсүдери улуг хамаарылыгы. Ындыг болганда чайлаглашкыны организастыг эртертер талазы-биле хемчеглерин баш удур алы-рынче ажил-агый удуртукчуларының, тускай эр-темингилерниң кичээнгенин чер-черде партия ор-ганизациялары угулар ужурулуг.

Эрткен кыш берге болган; мал чени чедишпес болгаш соок. Ынчалза-даа СЭКП-ниң XXV съезди-ниниң шийтирлеринге хей-аът кирген көдээ ишчи-лер ол бергелерни шудургу ажил эртип, онгу беш чылдың баштайгы чылын багай эвес түннелдердиң эгелзэн. Элзэн хей ажил-агыйлар ажил-херекке чогадыкчы чоруун көргүзүп, курлавырларын шын ажыглап тургаш, бедик көргүзүлгелерин чедип алган.

«1976 чылда бүдүрүлгениң ажыктын болгаш ажилдың шынарын бедидер дээш, улус ажил-агый планниң чедишкенин күөсүдери дээш Бүгү-эвилел-дин социалист чарыжынын дугайында» СЭКП ТК-нын, ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелиниң, ВЦСПС-тин болгаш ВЛКСМ ТК-ның доктаалы амыдырада боттанып турар. Маңаа хойжуларын эртереп чылдагызындан дөртөп мун хураганын хойчу өстүрүп алганын, бирги чартык чылда сүт садарынын планын Тожу, Барын-Хемчик, Бин-Хем, Тес-Хем, Эрзин районнарын, этт садарынын планын Улуг-Хем, Тожу, Каа-Хем, Тес-Хем, Эрзин районнарын ай бурунгу күөсүдириниң, он-он ажил-агыйларның ук планнарын күөсүдириниң кы-рында келгенин болгаш оон-даа еске чиктерин кирип болур. Ол чедишкенин—көдээ ишчи-лерниң шудургу ажил-ижиниң болгаш партияның берген даалгаларын күөсүдиринге кезээде белени-нин бадтыкалы.

Уамдыккан час чайлаглашкыны озалдаткан. Чайлагларда ам-даа соок хөвээр, дүне хыраа, а чамдыкта хар-даа чагылалтар. Мындыг үеде мал ажилының тускай эртемнигилери саар болгаш се-миртир коданарын аңгылап, кымның аалын каяа хондурарын, кыргылданы каяа эрттирерин, малчы-нарын хандырдыларын, агитас-массалыг ажилдар-ны—чайлаглашкының планын хынамчалыг кы-лар ужурулуг.

Малчынар чайлаглап эгелзэн. Бо массалыг кам-пания малчын бүдүрүгө өөрүнчүг болбайн аан. Ынчалза-даа чамдык ажил-агый удуртукчулары-ның, тускай эртемнигилерин болгаш бригадирле-рин ук ажилды сула организастаанындан чайла-лашкында четпес чүүлдер хей болуп турар. Ылан-гыя аалдар көжүрер транспорт тывылбас, мал сүрер дем-биле чедишпес, хонор чурт бидинмес тава-рыгалар эвээш эвес. Мындыг байдалды Тес-Хем, Өвүр, Улуг-Хем болгаш еске-даа районнарын ажил-агыйларындан көрүп болур. Чижээ-лээрге, «Чолураа» колхозтун удуртукчулары чай-лаглашкыны план чок эгелзенинден кели бригада-ны аалдары холушкан, Шуурмака бир чайла-гонашта дөрт кодан чыгыс черде. А бо чылын тө-рүүр чус хойга онааштыр 99 хураган өстүрген, рай-он Совединиң депутаты Айдыш Айдышаа чайла-г чок, суур чаны чагада хөвээр.

«Ак-Туру» совхозтун малчыныра Чаа-Хөл ба-жынын тайгаларына чайлаар. Ынчалза-даа ол черини оларлары четче ажыгалттынмайн турар. Ам безин аалдар Кара-Дыт, Чайлаг-Алаак ыңчаар, ма-шина орунун чанында бизирташтыр хонгулапкан. Чайлаг оьдун камнаар, тараа бастырбас, аалдары таарыштыр көжүрер талазы-биле айтыг совхоз-тун тускай эртемнигилериниң мурунда тургустунуп турар.

Чайлаглашкыны шын организастаар. Чайла-ге көжөренин мурунда малды деңизлээр болгаш малчынар семиртирге талазы-биле социалист ху-дээлге алган турарын чедип алыр. Күзүн малды катап деңизлээр болгаш малчынарын социали-ст чарыжынын түннелди үндүрер, мал семирткини дээш немелде төлсөвин тыпсыр. Черле ыңчаа, чайлаглашкыны үезинде малчынарга материалдыг болгаш моральдыг деткичени көргүзери чутула.

Чер-черде партия организастаары бүдүрүлге-нин ажыктын болгаш ажилдың шынарын бедиде-ринче чонну көдүрер, малчынар ортузунга полит-массалыг ажилды организастаар, көдээ Совет, комсомол болгаш еске-даа хей-иниң организация-лары немелде деңиз алыр болгаш көдээ ажил-агый продуктуларын көвүдөдир дээш социалист чарышты калбартырың, күчтү чедиштир хуваа-рың, малчынарын бүдүрүкчүлүг ажилдаарына-га болгаш культурулг даштанарына таарымчалыг байдалдарын тургузарың, аш-чөм болгаш ба-раан-биле хандырарын экижидеринче мобилиза-стаар ужурулуг.

Чепсегленишкенин эндере бүдүрерин соксадыр, тайбынны быжыглаар!

Чепсегленишкенин эндере бүдүрерин соксадыр, чепсег-ленишкенин дүжүрер дуга-йында Тайбынның Бүгү-де-гей Чөвүлелиниң кыйгыры-на ат салышынының чыл-дазының массалыг кампа-ния Совет Эвилелинде эгел-зэн. Тайбын камгаланың совет комитетинге чаа болган парлагла конференциянын ол

СЭКП ОБКОМУДА БОЛГАН

ТЫВА АССР-НИҢ
МИНИСТРЛЕР
ЧӨВҮЛЕЛИНДЕ

ТИИЛЕНЧИЛЕРГЕ ТУКТАР

СЭКП обкомунуң бюрозун болгаш Тыва АССР-ниң Ми-нистрлер Чөвүлелин таскы суггарылганы он эки ор-ганизастаары дээш социалист чарыштың талазы-биле Ме-дицина болгаш сүт ажил-агый база Көдээ ажил-агый министрлериниң кнр-ген түдөөлүн чугаалажың юргөш, май айның үшкү де-кадазында Чоюн-Хемчик, Тес-Хем болгаш Кызыл районна-рың ажил-агыйлары он хонук иштинде суггарган шөдөрин 43—57—30 хуу өстүргенин, а республика шийтизи-биле планниң огадзэн 23 хуу бол-ганын демдегелзэн.

Тандыла «Коммунализм» керел» болгаш Кызыл рай-онун «Х Улуг хураа» колхоз-тары суггаргыч черлеринд чакы суггарылганын бүрү-бүлө дооскаш, ам немелде шөдөрин суггарып уламчы-лап турар.

Бай-Тайга, Улуг-Хем, Каа-Хем районнарын колхозтары болгаш совхозтары мурунда-гы хөвээр, суггарылганы эки организастааган.

Май айның үшкү он хо-нууда 2520 гектар чорун суг-гарган Чоюн-Хемчик районы СЭКП обкомунуң болгаш Ты-ва АССР-ниң Министрлер Чө-вүлелин шалчыр Кызыл туугун болгаш 200 рубль акша национал тыпсырын доктаа-кан.

СЭКП обкомунуң болгаш Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлелин шалчыр Кызыл туугун, 100 рубль акша наци-онал ажил-агыйлардан Кызыл районун «Х Улуг хураа» колхозка тыпсырын база шийтирээш.

Тес-Хем болгаш Кызыл ра-йоннарын ажил-агыйлары суггарылганы эки организас-таанып демдегелзэн.

Пландан ажыр 60 муң тонна

«Каа-Хем» хөмүр-даш раз-резиниң коллективни онгу беш чылдың баштайгы чылының беш айларының түннелин үн-дүргөн.

Чыл эгезинден бээр дагызылар пландан ажыр 60 муң тонна хөмүр-дашты хөргө-лөмчлөргө берген. Бо дээрге бүдүрүлгениң оругалыг ажилдап турарының барын-даазы-дыр. Куш-ажылдың бү-дүрүкчүлүг бедиз. Онгу беш чылдың ийги чылында план-наттыгын деңизлге ол четкен.

Куш-ажылга тергини көр-гүзүлгелерин чедип ап турар шалыпчылар мында эвээш эвес. В. Е. Стронинге, Н. Д. Андриановка уурткан эскиза-торщиктер бригадалары май айда 140 муң кубометр чыр картын казып ундүрген, азы ол дээрге нормадан 20 муң кубометр хай. Насан хөмүр-дашты чүдүреринге эскизава-торщик Николай Дресвинович тергиндеп турар, ол айда 20 муң тонна хөмүр-дашты маши-наларга чүдүрер тургаш, 24 муң тонна чедирген.

Партия, профсоюзла ор-ганизациялары болгаш дирекция ажил-ишчилерин ортузунда социалист чарышты дээштиг организастааш, он түннелди айткан хуусаазында үндү-рүп, тилекчилерге шаңжал-дарын тыпсыры чаңчыл бол-ган.

Коллектив онгу беш чылдың бирги чылының бүдүрүлгө онаалдазын декабрь 22-де күөсүдир деп мурундаа ху-дээлгезин чаа көрүп, чыл пла-нын ноябрь 7-ге чедир күөсү-дирин шийтирээш.

Д. ЕНДАН.

ДУУН АК-ДОВУРАККА БАЙЫРЛЫГ МИТИНГ

«Тыва даг-дугу» комбината Совет Эвилелиниң Коммунист партияның, Совет курунениң үндөлекчизи Владимир Ильич Ленинниң онгур бедик адын тывыс-калыга тураскалган байырыг митинг Ак-Довурак хоорайның Культура ордунга дуун болуп өрткөн. Бистиң кожомас край, областтардан болгаш республиканын район-нарындан аалчлар база аңаа киришкен.

«Тыва даг-дугу» эргелзинде парком секретары В. А. Бакулин митин-гини ажиткан. СЭКП Топ Комитетиниң ке-жигүвүнге кандаат, партия обкомунуң бирги секретары Г. Ч. Шаршин комбината Владимир Ильич Ленинниң адын тывыска-лыга холбаштыр СЭКП Топ Комитетинге, эш Леонид Ильич Брежневке Тываның ажилы чонунун мурундан өөрүп четти-ринишкенин илдердиң, чүве чугаалаан.

Красноярск край куукокомунуң даргазы-

«450» СТАН— А ЖЫГЛАЛДА

КЕМЕРОВО ОБЛАСТЬ. Бармын-Си-бириниң Октябрьниң 50 чылы аттыг ме-таллургия заводунда ортумак сорттун «450» дээр станының комплекзин ажыг-лаада кирген, ол стан чылда 1.500.000 тонна прокатты кылып үндүрер күчүлүг.

Ук стан прокаттын 200 чыгам яны-бүрү хөвирлерин берип шыдаар. Ажыг-лаага киирериниң электирилге үезинде безин 30 ажыг муң тонна прокатты ал-ган болгаш хергелекчилерге чорудуп берген.

ЧУРУКТА: прокат станының участо-гуна.

А. КУЗЯРИННИҢ фотозу. (СЭТА-ның фотохрониказы).

А. Н. КОСЫГИННИҢ СИРИЯДА ЧОРУП ТУРАРЫ

ДАМАСК. (СЭТА-ның кор-респондентизм). Ында албан-ның найырадыг аян-чоруп кылып чоруп турар СЭКП ТК-ның Политбюро кежигү-нү, ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы А. Н. Косыгин Заль-Куейтра хоорайга чорал. Ол хоорайны 1973 чылдың дайымын түннелде партия элек-тирлерден хостаан. САР-ның Премьер-Министры Ж. Аль-Айюби ону үдөп чорал.

Нарвал агрессорларын бузулдулар кылып нааны хоорайны А. Н. Косыгин көргөн. Заль-Куейтрага тура-аада аажылап турган эже-лекчилер оон үнү чорутуу-

лун мурунда сагышты-би-ле болган деректиң-биле аңаа бүгү черлерин—эмелделе-ри, школалары, хей-ини-ниң болгаш чурттага бажы-нарын үргөдөйөр.

Заль-Куейтра мочупун тер-гилекчизи Аммат Джедид совет аалчыга байыр чедир-ген. Нарвал эжелдигиң үе-зинде хоорайның чурттап өрткөн берге үезиниң дуга-йын ол чугаалап берген, на-рвал агрессияның урукта-рын чок кылдыр даш дем-сееге САР-га көргүзүп турар дууламчылы дээш Совет Э-вилелин өөрүп четтиргенин илдерген.

ДАМАСКТА УЖУРАЖЫШКЫН

ДАМАСК. (СЭТА). СЭКП ТК-ның Политбюро кежигү-нү, ССРЭ-ниң Министрлер Чө-вүлелиниң Даргазы А. Н. Ко-сыгиниң Сирияның Комму-нист партиясының удуртук ажилдакчылары—СЭКП ТК-ның Чыгыш секторун Х. Багдаш, СЭКП ТК-ның Чыгыш секторунунунунунун Ю. Фейсал болгаш СЭКП ТК-ның Политбюрозуң еске-даа кежигүчириниң ужура-жышкыны июнь 3-те Да-маскиге болган.

А. Н. Косыгин СЭКП ТК-ның өмүдзөндө сирия ко-мунистерге байыр чедирши-кенин база сирия улустун чаа-гай чорутууга, оларның патри-оттук ажил-чорудуугагына деткишкенин кузээнип дамчыткан. Иштиң болгаш даштыкы политика талазы-биле СЭКП-ниң XXV съездинин тогулгү ший-тирлерин күөсүдир турары-ның чорудуугагынын дуга-йын, мааниги тайбыс болгаш делегейниң ка-ды ажилдакчыларын даш, удустарын хосталагы бол-гаш хамаарышас чорутуу даш улам ыңайга демсеедиз про-грамманы боттадырар тала-зы-биле хемчеглерин дуга-йын ол СЭКП-ниң удуртук ажилдакчыларынга инфор-мацияны чугула кезээ болза Чоонку Чоюн чүк чөрдүд-зин чөштү-биле болгаш бы-жымы-биле аялап шийтир-лээр боттадырарының со-руугазы болур.

Сирия Араб Республика-ның депшигелит дау-чору-мун, оон национал хамаары-шас чорутуу болгаш импери-ализмин база реакциниң сеп-тошканын удуур, на-рвал агрессияның урукта-рын узуулары даш демсее-ге чурттуң бүгү-ле национал патриоттук күштериниң си-рий каттыжышкынын бы-жыглаарына утулган Си-рияны Компартияның ажил-чорудуугагынын дуга-йын СЭКП-ниң удуртукчулары чугаалаан.

Сирияны Араб социали-ст партиясының партиясы-биле болгаш еске-даа партия-ны база организастаары-биле депшигелит национал фронтунуң хемчеглеринге на-ды ажилдакчыларын улам ыңай быжыглаарың болгаш хөжүмдөрчө СЭКП-ниң при-нципалдыг шугумунуң өскер-лин чогу сирия эштер она-лап демдегелзэн.

Ийн тала ийн партияның арамынга акы-дунна хары-зааларын улам ыңай быжыг-лаары болгаш хөжүмдөр даш туржун турарын илде-гейлзэн, Совет Эвилели биле Сирия Араб Республиканың арамында найыралык база на-ды ажилдакчыларын бы-жыглаарына бүгү хөмчөг-би-ле илде бээр боттарының чүткүдүгү дугайын медег-лзэн.

Ужуражышкын акы-дун-ма найыралдык болгаш бот-тодуу балчарының байдалы-га өрткөн.

ДУГУРЖУЛГАЛАРГА АТ САЛГАН

ДАМАСК. (СЭТА). Элзэн хей талааларга совет-сирия нады ажилдакчыларын улам ыңай калбартыр дугайында ду-гуржулгаларга ат салышынын июнь 3-түн кежээнде аңаа болган.

Ат салдыгын документалер болза: экономиктиг болгаш техниктиг кады ажилдакчыга дугайында Совет Социали-ст Республикаларын Эвилелиниң болгаш Сирия Араб Рес-публиканын чазантарын аразында протокол, ССРЭ-ниң Нады камгалал министрствозу биле САР-ның Нады кам-галал министрствозунун аразында 1976—1977 чылдарда нады камгалалының болгаш медицина эртемниң талазы-биле кады ажилдакчыларын планна, ССРЭ-ниң болгаш САР-ның чазантарын аразында коопсуз коопсезия.

Ат салырынын буулаанын СЭКП ТК-ның Политбюро ке-жигүнү, ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы А. Н. Косыгин, САР-ның Премьер-Министры М. Аль-Айюби база албаның еске-даа кижилери тырышкен.

АЯН-ЧОРУК ДООЗУЛГАН

ДАМАСК. (СЭТА). СЭКП ТК-ның Политбюро кежигү-нү, ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы А. Н. Косыгин Сирия Араб Республикага албаның найыралдыг аян-чоруу-нун доозулганын сонда Төрөн чуртунче июнь 4-те эеп чаныпкан.

ССРЭ-ниң болгаш САР-ның куруне туктары-биле шимет-тинген Дамаскының аэропортуна А. Н. Косыгиниң Араб со-циал-партиясының Удуртукчының кежигү-нү, САР-ның Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы М. Аль-Айюби, Араб социалист чураттыла партиясынын еске-даа удуртукчу ажилдакчылары, чурттуң чепсегит күштериниң дээди офицерлери, Дамаскка турар дипломаттыг талас чер-лериниң баштынары үдөйөр. Удөп турарларын аразында ССРЭ-ниң САР-да элчини Н. А. Мухитдинов бар болган.

А. Н. Косыгин-биле кады ону аян-чорук үезинде үдөп чо-раан албанын совет кижилери Төрөн чуртунче чаныпкан.

Июнь 4-те эш А. Н. Косыгин Москваже эеп келген. Аэропортка ону эштер А. Т. Громко, К. Т. Мазуров, Б. Н. Пономарев болгаш албаның еске-даа кижилери уткан.

(СЭТА).

КЫЗЫЛЧЫЛАР—КӨДЭЭГЕ

Коллективтерниң эгелээшкени

Иштиниң малын бекх шынарыг бөдүүн болгаш чу-дуктуг чеперин белектериниң дыкка көвүдөдир, колхоз, сов-хоз бурунган мал чеперин куралырын тургузары пар-тия, совет, көдээ ажил-агый, профсоюз, комсомол органи-зацияларынын, колхозтарын, совхозтарын, белектер бол-гаш транспорт организацияла-рынын, үзөтпүр бузүрүлгелер-иниң ишти куруне ужу-ру-лазыг чутула сорулганы болур деп «1976 чылда дүжүт ажаап алышыктын. көдээ ажил-агый продуктуларын болгаш мал чепин белектер-ин хандырар талазы-биле не-мелде хемчеглер дугайында» СЭКП ТК-ның болгаш ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелин чокотка чаа хулаап алган док-таалында айткан.

Кызыл хоорайның ажилчы

лаар фабрикаже 10 ажыг чыл чорудуп келген. Карьерден рузаны фабриканын хүлзэн алыр бүткөрүлгө ол малын чедирип турар. Мур-накы чозаачы току беш чылдың олангыч онаалдык дөрт чыл дургузунда күөс-көн.

Оон эштери Сергей Павлов,

Яков Елдокименко олар база кызмак ажилдап, онаашкан павлы уручуг ажыр күөс-көн турарлар.

ЧУРУКТА: (солагай тала-дан) Сергей Павлов, Анатолий Матвеев болгаш Яков Елдоки-менко олар.

В. АМЫРНЫҢ фотозу.

«Тыва даг-дугу» комбината Владимир Ильич Ленинниң адын тывыскалыга тураскалган байырыг митинг Ак-Довурак хоорайның Культура ордунга дуун болуп өрткөн. Бистиң кожомас край, областтардан болгаш республиканын район-нарындан аалчлар база аңаа киришкен.

СЭКП-ниң Кызыл хоорай-нун бюрозун болгаш хоорай Совединиң куукому бо ай-

тырыгын чугаалажың, үстүн-де коллективтерниң эгелээш-кенин деткээн.

Эгелээшкын үндүргөн кол-лективтерин деткири-биле боттарынын коллективтеринге тайылбыр ажилдарын калбаа-биле чорударын партия эге организацияларына, Кызылда үзөтпүр болгаш албан ор-ганизацияларын удуртукчу-ларына партия хоорайнунуң бюрозун болгаш хоорай Со-вединиң куукому сүмөлзэн.

Бо чылын Кызыл хоорай-нын ажилчы чоннарын кү-дү-биле көдөзүн ажил-агый-ларына 2 муң тонна мал че-мин белектерин көргөн. Хоорай коллективтери мал че-мин белектерин сентябрь 10-га недир бүрүн дооскан турар. Мал чепиниң белектерин опе-ративтиг удуртук база кон-трольдаары-биле хоорай шта-вын тургускан.

а оон сонда ону кезээ мөңгө-де чок кылырыңа утканган ССРЭ-ниң саналдарын ботта-дырарына бүгү тала-биле ийгү бээрин Тайбын камгала-лының комитети болуун ху-дээлзеге деп санал турар. Тай-бын дээш миллион-миллион совет демиселер Тайбын-ның Бүгү-дегей Чөвүлели-ниң Кыйгырын харым ол ту-

руштардан көрүп турар. Стог-балың чаз кыйгырыңа ат салып тура совет кижилер улус массаларын ону, олар-нын быжыг тура-соруу амгы үеиң политикамын ажилдап тургузарынын күчүлүг факто-ру болур деп чүвеге быжыг бүзүрелдиг.

(СЭТА).

